Forskningsrådet

Investeringsplan 2027-2029

Samisk samfunn og kultur

1 Innledning

Porteføljestyret for samisk samfunn og kultur har fått ansvaret for å ivareta og utvikle Forskningsrådets samlede portefølje innenfor SAMISK. Porteføljen skal bidra til Norges særlige ansvar for å utvikle ny forskningsbasert kunnskap for at den samiske folkegruppen, som urfolk, skal kunne sikre og utvikle de samiske språkene, den samiske kulturen, sitt samfunnsliv og sine næringer. Dette gjennom å frembringe forskning av høy kvalitet som er relevant for politikkutvikling, forvaltning og for andre aktører i samfunnet.

Investeringsplanen gjør rede for hvordan porteføljestyret for Samisk samfunn og kultur vil investere midlene det har fått ansvaret for, for å bidra til mål og prioriteringer i Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning (LTP), til regjeringens mål for Forskningsrådet, Forskningsrådets strategi og de tre målene beskrevet i porteføljeplanen for Samisk samfunn og kultur:

- Mål 1: Porteføljen skal bidra til fornyelse og høy kvalitet i samisk forskning.
- Mål 2: Porteføljens forskning skal ha høy relevans for samiske samfunn, institusjoner og samiske og norske beslutningstakere.
- Mål 3: Kunnskap, funn og resultater fra porteføljen skal deles og tas i bruk.

Porteføljeplanen er det overordnede styringsdokumentet for hvert porteføljestyre. Den iverksettes gjennom en treårig investeringsplan, som oppdateres årlig. Investeringsplanen viser hvordan porteføljestyret vil prioritere sine midler til konkrete utlysninger og andre aktiviteter. Planen har en treårig horisont, der år 1 er detaljert, mens år 2 og 3 i større grad er retningsgivende. Alle utlysninger er med forbehold om bevilgninger i statsbudsjettet. Oppdateringene baseres på nyeste porteføljeanalyse, strategiske diskusjoner i porteføljestyret, føringer i tildelingsbrev fra departementene og antatt tilgjengelige midler i perioden planen gjelder for.

2 Prioriteringer og tiltak

Porteføljestyrets samlede prioriteringer og tiltak danner grunnlaget for styrets fremtidige investeringer og øvrige aktiviteter og er beskrevet i porteføljeplanen. Det er imidlertid ikke alle prioriteringer og tiltak i planen som følges opp hvert år. Porteføljestyret har ansvaret for den samlede porteføljen Samisk samfunn og kultur i Forskningsrådet, og ser egne investeringer og rådgivning i sammenheng med de samlede investeringene innen samisk-relevant forskning.

Porteføljestyrets investeringer skal primært ha nytte og verdi for det samiske samfunnet i bred forstand. Forskningen skal virke inn på forskningen selv, bidra til utvikling av fag, teorier og metoder, og å bidra med kunnskap til allmennhet og offentlig debatt på porteføljens områder. En oppmerksomhet mot forskningens relevans og samfunnsnytte innebærer å stimulere og legge til rette for ulike former for formidling og kommunikasjon av forskningen til brukere og offentlighet/allmennhet, samt forskernes bidrag til nasjonal og internasjonal fagdebatt.

Porteføljeplanen har følgende prioriteringer:

1. Porteføljestyret vil prioritere forskning av høy kvalitet og relevans som styrker samiske språk, kulturarv og kunnskapsgrunnlag.
   Prioriteringen følges opp gjennom tiltak som styrker forskningskvalitet, kapasitet og rekruttering, fremmer samisk som vitenskapsspråk og urfolksperspektiver i forskning, og stimulerer til internasjonalt samarbeid.
2. Porteføljestyret vil prioritere forskning som styrker samiske samfunn, levekår, helse og sosial bærekraft.
   Prioriteringen følges opp gjennom forskning om marginalisering, utdanning, oppvekst, levekår, helse og velferd, samt gjennom involvering av lokalsamfunn og næringsliv.
3. Porteføljestyret vil prioritere forskning om demokrati, tillitt og sikkerhet i et samisk perspektiv.
   Prioriteringen følges opp gjennom forskning om samiske styringsstrukturer, samfunnssikkerhet, beredskap og urfolksperspektiver i nordområdene.

4. Porteføljestyret vil prioritere forskning og innovasjon om miljø- og ressursforvaltning og næringsutvikling i samiske områder.
   Prioriteringen følges opp gjennom forskning og innovasjon for bærekraftig næringsutvikling, klimaarbeid med urfolksperspektiver og bærekraftig areal-, natur- og ressursforvaltning.
5. Porteføljestyret vil prioritere at kunnskap, funn og resultater fra porteføljen deles og tas i bruk.
   Prioriteringen følges opp gjennom tiltak som styrker samarbeid, kunnskapsdeling og samhandling mellom forskning, næringsliv, offentlig sektor og samfunnsaktører.

Porteføljestyret planlegger å lyse ut 40,8 millioner kroner i perioden 2027-2029, basert på en årlig nullvekstramme på 13,6 mill. kroner. Utlysningene kan framstå annerledes på nettsiden fordi Forskningsrådet gjør tekniske endringer i investeringsprosessen.

Utlysning 2027:

Oppfølging av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport. Dette er planlagt som en utlysning der flere porteføljer deltar. Utlysningens tematiske rammeverk bygger på kunnskapsbehovene i Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport. Endelig prioritering av tema må ta hensyn til føringer fra andre porteføljestyrer. Utlysningen er et omfatter primært tema som berører samiske forhold, men inkluderer også nasjonale minoriteter, samt forholdet mellom minoriteter og majoritetssamfunnet. Utlysningen er bredt relevant for kultur- og samfunnsutviklingen, og vil spille en viktig rolle i arbeidet mot diskriminering og for et mangfoldig samfunn. Den er samtidig en sentral del av Forskningsrådets oppfølging av kommisjonens rapport, og tematikken har gjennomgående høy relevans for porteføljeplanen for Samisk samfunn og kultur. Utlysningen skal legge vekt på tverrfaglighet, forskningssamarbeid og rekrutteringsstillinger. KSP skal legge til rette for at relevante aktører, blant annet museer, arkivinstitusjoner, samiske organisasjoner og andre kultur- og samfunnsaktører, kan delta aktivt i utvikling av problemstillinger, gjennomføring og formidling. De strukturelle prioriteringene konkretiseres i utlysningsteksten.

Utlysning 2028 og 2029:

Porteføljen lyser ut midler hvert år til prosjekter innenfor porteføljens temaområder, se nærmere omtale i Porteføljeplanen kap. 4. Særskilte tematiske og strukturelle prioriteringer beskrives i utlysningene. For 2028 legges det opp til en utlysning innenfor temaområdet «Samisk samfunn, samfunnssikkerhet, beredskap og bærekraftig utvikling». Temaet gir rom for forskning og utvikling som belyser utfordringer og muligheter knyttet til demokrati og deltakelse, samfunnssikkerhet og beredskap og bærekraftig samfunnsutvikling i nordområdene, herunder betydningen av samiske perspektiver og kunnskapssystemer. For 2029 planlegges en utlysning innenfor «Historie, kulturarv, kulturuttrykk og minnekultur».

Planlagte rammer for utlysning – mill. kroner

Utlysning	**Hvem kan søke**	**Forventet søknadsfrist***	**Forventet tildeling***	**2027**	**2028**	**2029**
Oppfølging av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport	Forskningsorganisasjoner	1. Kvartal	3. kvartal	41,76		
SAMISK	Forskningsorganisasjoner	Uavklart	Uavklart		13,6	
SAMISK	Forskningsorganisasjoner	Uavklart	Uavklart			13,6
Sum				**41,76**	**13,6**	**13,6**

*Forventet søknadsfrist og forventet tildelingstidspunkt er foreløpige planlagte tidspunkter for utlysninger i 2026 og kan endre seg etter hvert som planene utarbeides mer i detalj